

Β.Βεσκούκης

Εκθέτοντας εθνικώς εκτιθέμενοι

Προβληματισμοί για τα εν Ελλάδι πληροφορικά εκθέματα

Ο τίτλος μάλλον καυστικός, το θέμα «λεπτό» και οι πάσης φύσεως ισορροπίες λεπτότερες. Ωστόσο, 15 χρόνια περιηγήσεων σε εκθέσεις πληροφορικής στην Ελλάδα είναι μάλλον αρκετά για την διατύπωση ορισμένων προβληματισμών επί της ουσίας του θεσμού, του ρόλου του, αλλά και της λειτουργίας του ως καθρέφτη μιας κατά χρηματιστηριακό τουλάχιστον τεκμήριο, ανερχόμενης αγοράς. Δέον όπως από την αρχή ξεκαθαριστεί ότι η αναφορά «εκθέσεις πληροφορικής» η οποία γίνεται στο κείμενο που διαβάζετε, δεν αφορά το θεσμό των εκθέσεων αυτόν καθαυτόν, ούτε και πόσο μάλλον, τη διοργάνωση τέτοιων εκθέσεων. Αφορά το περιεχόμενο, δηλαδή τα εκθέματα και ασφαλώς τους εκθέτοντες και, όπως παντού στη ζωή, δεν περιλαμβάνει μόνο απόλυτες, αλλά και σχετικές ή καλύτερα στατιστικές αλήθειες. Ας μπορούμε όμως στο θέμα.

Οι εμπορικές εκθέσεις είναι ένας από τους ανά τον κόσμο πλέον καταξιωμένους θεσμούς, ο οποίος υπηρετεί την ενημέρωση πελατών σχετικά με την προσφορά της αγοράς σε συγκεκριμένους τομείς της παραγωγής ή των υπηρεσιών, φέρνει σε επαφή μελλοντικούς συνεργάτες και γενικά προάγει την εμπορική και επιχειρηματική δραστηριότητα. Λίγοι θα διαφωνήσουν με τη διατύπωση ότι οι εκθέσεις είναι ο καθρέφτης της υλικής, τεχνικής και πνευματικής παραγωγής μιας χώρας σε κάθε τομέα και λέγοντας αυτά ασφαλώς αναφερόμαστε στις μεγάλες εκθέσεις οι οποίες κατά κανόνα δεν απευθύνονται στο ευρύ κοινό, με την προσοχή μας εστιασμένη στις εκθέσεις πληροφορικής.

Ας παρακολουθήσουμε για λίγο το είδωλο της εθνικής μας παρουσίας στις περισσότερες από τις εκθέσεις αυτές που γίνονται στη χώρα μας και ο καθένας ας βγάλει τα συμπεράσματά του: Πόσα και ποια είναι τα εκθέματα με μετρήσιμη ελληνική προστιθέμενη αξία; Πώς εξελίσσονται αυτά χρόνο με το χρόνο; Αν οι πάσης φύσεως αντιπρόσωποι προϊόντων και τεχνολογιών αποφάσιζαν να απέχουν (υποθετικά μιλώντας), τι θα είχαν να επιδείξουν οι εκθέσεις πληροφορικής που γίνονται στη χώρα μας; Συμβαδίζει η εικόνα που κατά βάθος όλοι ξέρουμε ότι φαίνεται στον νοητό μας καθρέφτη, με τους «στρατηγικούς σχεδιασμούς», τις «επιτροπές», τις «δηλώσεις», τα «αναπτυξιακά προγράμματα» τις πάσης φύσεως «χρηματοδοτήσεις», τα χαμόγελα των επιχειρηματιών στα εξώφυλλα, αλλά και τους ρυθμούς «ανόδου της πληροφορικής» στο χρηματιστήριο;

Η απάντηση στα περισσότερα από τα ερωτήματα αυτά είναι απογοητευτική για όλους πλην των εμπόρων, εισαγωγέων, αντιπροσώπων, δικτύων διανομής, κλπ. Η ελληνική προστιθέμενη αξία στα προϊόντα και τις τεχνολογίες πληροφορικής είναι κατά κανόνα από ελάχιστη έως μηδενική, με ελάχιστες εξαιρέσεις απλά να επιβεβαιώνουν τον κανόνα. Η αναγκαιότητα και ο ρόλος των πληροφοριακών συστημάτων στις σύγχρονες οικονομικές συνθήκες, δημιουργεί μια σημαντική ζήτηση η οποία καλύπτεται από εισαγόμενα προϊόντα και τεχνολογίες και σε αυτό ακριβώς οφείλεται η εξέλιξη των αριθμητικών οικονομικών μεγεθών σχετικά με την αγορά της πληροφορικής στη χώρα μας. Αποσβένονται ποτέ στην πραγματικότητα αυτές οι επενδύσεις; Παράγουν πλούτο ο οποίος να αντισταθμίζει το συνάλλαγμα που μας στοιχίζουν; Αυτό μάλλον δύσκολα μπορεί να το απαντήσει κανείς, αλλά και πάλι το ερώτημα παραμένει και αφορά όχι τα μεταβατικά οφέλη από τη χρήση εξοπλισμού

πληροφορικής, αλλά το αν η ελληνική προστιθέμενη αξία στα προϊόντα πληροφορικής είναι αυτή που θα μπορούσε να είναι ή όχι.

Από ότι προκύπτει από την συσσωρευμένη περιήγηση στις πάσης φύσεως εκθέσεις, η απάντηση είναι αρκετά ξεκάθαρη: η ελληνική συμμετοχή στην διαμόρφωση της αξίας των προϊόντων, αν εξαιρέσουμε το εμπόριο, εντοπίζεται σε ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα: (α) Συναρμολόγηση εξαρτημάτων σε κουτιά. Ο «ανταγωνισμός» εξαντλείται στο αν τα υλικά είναι «καλά» και στο αν το βίδωμα-συναρμολόγηση καταδεικνύει «ποιότητα κατασκευής», ή στο «αν το κουτί αυτό το σχεδιάσαμε και το διαθέτουμε μόνο εμείς ή και άλλοι». (β) Παροχή υποστήριξης σε εισαγόμενα προϊόντα και τεχνολογίες. Οι δικές μας εμπειρίες είναι οδυνηρές, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν προσφέρονται και καλές τέτοιες υπηρεσίες. Και πάλι όμως, η ελληνική προστιθέμενη αξία είναι μικρή. (γ) «Προσαρμογή» έτοιμων λύσεων στις απαιτήσεις του πελάτη. Δηλαδή εφαρμογή μιας δεδομένης εισαγόμενης λύσης σε κάποιες συγκεκριμένες συνθήκες. Με μεγαλύτερη προστιθέμενη αξία, όμως και πάλι μακράν από τις δυνατότητες. (δ) Κατασκευή εφαρμογών λογισμικού. Μοναδική περίπτωση όπου η ελληνική προστιθέμενη αξία είναι σημαντική και όπου το τελευταίο τουλάχιστον διάστημα έχουμε ενδιαφέροντα δείγματα στα οποία και έχουμε αναφερθεί.

Το συναρμολογούμενο «συμβατό» PC αποτέλεσε για πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα σωσίβιο λέμβο της ελληνικής παραγωγής προϊόντων πληροφορικής. Για μεγάλο διάστημα κατείχε μια αξιοπρεπή θέση στα ράφια των εκθέσεων, θέση που έχει αρχίσει να υποβαθμίζεται, αφού εδώ και καιρό δεν έχει υπάρξει κάποια συγκλονιστική εξέλιξη. Το ότι το υλικό εξελίσσεται, οι cpus γίνονται γρηγορότερες, οι μνήμες φτηνότερες κλπ, δεν αποτελεί συγκλονιστική εξέλιξη και εν πάσει περιπτώσει η κούραση της αγοράς από τις «προσφορές έκθεσης» και τα συναφή, είναι πλέον μάλλον εμφανής και το παιχνίδι έχει αρχίσει να παίζεται αλλού. Κάτι ανάλογο συνέβη και με το «πακέτο» λογισμικού, το οποίο έδωσε τη θέση του σε ολοκληρωμένες λύσεις οι οποίες προέρχονται από βιώσιμες επιχειρήσεις, αφού όμως πρώτα η αγορά έμαθε να υποτιμά (και να μην πληρώνει) το λογισμικό και τις υπηρεσίες.

Οι «όμιλοι και συνεργάτες» αντελήφθηκαν ότι η επόμενη σωσίβια λέμβος μετά το συναρμολογούμενο PC είναι τα έργα πληροφορικής. Για την πραγματοποίηση έργων πληροφορικής, όμως, δεν απαιτείται η προστιθέμενη αξία της συναρμολόγησης και του καναλιού διανομής αλλά τεχνογνωσία, η οποία κατά κανόνα απουσιάζει πανηγυρικά από τα εκθέματα, διότι απλά δεν υπάρχει. Πάραυτα, οι «παίχτες» των έργων είναι οι μεγάλοι του εμπορίου και της συναρμολόγησης και όχι οι έχοντες τη δυνατότητα να παράξουν τεχνογνωσία, διότι, πολύ απλά, οι αριθμοί των τελευταίων είναι «μικροί» για τα «μεγάλα» έργα πληροφορικής.

Υπάρχει όμως η δυνατότητα να παραχθεί τεχνογνωσία και προστιθέμενη αξία πληροφορικής στην Ελλάδα; Η απάντηση είναι κατά τη γνώμη μας κατηγορηματικά ναι! Το τρένο του hardware έχει χαθεί για τα καλά, όμως, όπως έχουμε πολλάκις ξαναγράψει, το software είναι πεδίο στο οποίο η χώρα μας διαθέτει αξιολογότερο δυναμικό και υπάρχει δυνατότητα παραγωγής σημαντικότερης ελληνικής προστιθέμενης αξίας. Τα εξαγόμενα και αναξιοποίητα εν Ελλάδι ακαδημαϊκά επιτεύγματα, αλλά και εκείνες οι εταιρίες που έχουν σκύψει με μεράκι πάνω στη δουλειά τους, αυτή του κατασκευαστή λογισμικού και σε πείσμα των «πετυχημένων» πασχίζουν να δημιουργήσουν κάτι, είναι σοβαρά τεκμήρια για αυτό. Προϋπόθεση, βέβαια, η στρατηγική βούληση και η έμπρακτη υποστήριξη από την πλευρά της Πολιτείας, αλλά και η σοβαρή αντιμετώπιση από την πλευρά των επιχειρήσεων.

Τι να σου κάνουν όμως αυτά, όταν κύριος στόχος είναι «να πάρουμε τη δουλειά»; Και όταν η τακτική αυτή καλύπτεται εγκληματικά από την Πολιτεία και τους λειτουργούς της για γνωστούς σε όλους λόγους; Δε θα συνεχίσουμε να σχολιάζουμε, θα παραπέμψουμε απλά στην πορεία

των Εργων μέχρι σήμερα. Να την πάρετε την δουλειά, κύριοι, αλλά για να την κάνετε πρέπει να έχετε και τεχνογνωσία και να είστε σε θέση να προσθέσετε αξία στα προϊόντα που μεταφέρετε. Και εάν έχετε ήδη τέτοια προστιθέμενη αξία και όλα όσα γράφουμε είναι εσφαλμένα (μακάρι), τότε θα χαρούμε πολύ να την δούμε να εκτίθεται στα ράφια των εκθέσεων του μέλλοντος. Αν και έχουμε έντονα την εντύπωση ότι η «Εκθεση Ελληνικής Προστιθέμενης Αξίας στην Πληροφορική» θα μπορούσε να χωρέσει σε ένα όχι μεγάλο διαμέρισμα...

Δημοσιεύτηκε στο OPEN Newsletter

τον Μάρτιο του 1998